

doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.

Ing. arch. David Kraus

Akademický senát FA ČVUT

Spolek posluchačů architektury

Otevřený dopis kandidátům na děkana FA ČVUT

Vážení kandidáti na děkana, milý Davide, milý Dalibore,
(dovolujeme si připojit i toto oslovení, jelikož se s vámi některé z nás znají osobně)

mnohé studentky, akademičky i praktikující architektky přivítaly, když se ve vašich volebních programech dočetly o záměru podpořit ženy tak, aby došlo k jejich vyrovnanějšímu zastoupení na důležitých pozicích v rámci fakulty. Přestože ženy tvoří na FA ČVUT většinu studujících (kolem 60 %), znatelně méně je jich na pozici vedoucích ústavů (pouze 2 z 16) i vedoucích ateliérů (16 z 64, z toho 10 žen vede ateliéry „základů navrhování“ pro první ročníky). Obdobná je situace u počtu profesorek (jedna z 23) a docentek (8 z 41).¹ Je skvělá zpráva, že příštím děkanem FA ČVUT bude někdo, kdo si problém žalostně nízké reprezentace žen uvědomuje a chce ho řešit. Během čtvrtletního osobního představení kandidátů však přišlo několik momentů, kvůli nimž jsme se rozhodly sepsat tuto reakci.

Prvním problematickým momentem se stala fotografie roztančené ženy, již Dalibor Hlaváček použil ve své prezentaci jako metaforu současného stavu fakulty. Fotografie a doporučení „zpevnit tělo“ vzbudily kritické reakce již během večera a diskuse pokračovaly na sociálních sítích. Kauza vyústila autorovou omluvou, čehož si ceníme jako důležité schopnosti reflektovat vlastní přešlapy a uznat chybu.

Druhým, z našeho pohledu zásadnějším momentem byly odpovědi na otázku z publika, jak konkrétně plánujete dosáhnout většího zastoupení žen, a zda jste například v kontaktu s nějakou organizací, která se tímto problémem systémově zabývá. Vy, Davide, plánujete spolupráci s konkrétními ženami, které byste chtěl oslovit, a Vy, Dalibore, preferujete „měkký způsob“, jak většího podílu žen docílit. O konkrétních krocích, jak má podpora žen vypadat, nebo o vizi systémového řešení však bohužel řeč nebyla.

¹ Výpočty na základě informací dostupných na webu www.fa.cvut.cz

Jsme přesvědčeny, že k dosažení většího zastoupení žen jsou ale nutné právě systémové změny, reálně zacílené kroky a konzultace s organizacemi a osobami, které se problematikou dlouhodobě zabývají. Problém nerovného zastoupení je komplexní, souvisí s rozdílnými potřebami, jež u nás ženy vlivem společenského uspořádání mají. Jako příklad neúspěchu „měkkých“ strategií lze uvést mnohé panelové debaty, poroty a konference, které bývají kritizovány pro malou účast žen. Právě na nich se ukazuje, že ženy nestačí jen vyzvat, ale je potřeba vytvořit takové podmínky, aby se mohly (a chtěly) účastnit. Pořadatelé takových akcí často argumentují tím, že ženy osloveny byly, ale „žádná z nich nemohla“. Klíčovou otázkou nicméně je, proč ženy nemohly a co by naopak pořadatelé mohli udělat pro to, aby jejich akce byly přístupnější a inkluzivnější (více o tématu např. v článku Silvie Lauder [zde](#)). Pokud tedy problém nízkého zastoupení žen v rozhodovacích pozicích v rámci FA ČVUT vnímáte jako vážný a chcete mu věnovat pozornost, jakou si zaslouží, připojujeme pro začátek pár podnětů k tomu, co zaznělo během čtvrtěční diskuse:

Žena, která se rozhodne vstoupit do veřejného prostoru, je neustále posuzována a hodnocena. A to nikoli pouze za to, co říká a jak koná, ale až příliš často i na základě toho, jak vypadá nebo jaké vlastnosti jsou jí stereotypně, jakožto ženě, přisuzovány. Jedná se o účinný způsob, jak odvést pozornost od skutečné práce žen, jak jejich výkon devalvovat a v důsledku jim odebrat hlas. Rozumíme, že v příspěvku Dalibora Hlaváčka nešlo o výsměch konkrétní ženě (paradoxně aktivistce za pozitivní obraz ženského těla všech velikostí, tanečnici a sportovkyni Ragen Chastain). Problémem nicméně zůstává budování takové společenské atmosféry, ve které je široce akceptováno poukazovat na fyzický vzhled ženy, a to právě z důvodů uvedených výše. Na vstup do takto nastaveného prostředí řadě žen chybí energie, chuť a odvaha. Setkávat se s nevyžádanými posudky a komentáři, které s kvalitou práce a jejím přínosem pro společnost nemají nic společného, bývá vyčerpávající. Aktivně vytvářet prostředí, v němž své kolegyně a ženy obecně nebudeme posuzovat jako objekty nebo jim nebudeme přisuzovat stereotypizované vlastnosti na základě pohlaví, musí být prvním krokem k jejich podpoře. Praktickým prostředkem je například zavedení pozice fakultní*ho ombudsmana*ky, k čemuž se v posledních měsících rozhodly i další tuzemské vysoké školy anebo komise (včetně financí a stipendií) pro diverzitu, férovost a inkluzi (DEI), které jsou běžné v zahraničí.

Druhý komentář bychom rády zaměřily na výrok z prezentace Davida Krause, že ženy bohužel kariérně zpomalí z „lidských důvodů“, protože mají děti. Mateřství v současné době v ČR opravdu znamená pro velkou většinu žen přerušení, někdy i opuštění profesionální dráhy. Tento stav však nevznikl ve vzduchoprázdnu a není neměnný. Míra zpomalení kariéry pečujících rodičů (jimiž jsou v našich podmínkách z 98 % ženy) z velké části závisí na tom, jakou pomoc mají k dispozici – v čemž hraje zaměstnavatel

významnou roli. Podpořit pečující (ať v pozici zaměstnanců*kyň nebo studentů*ek) může fakulta například tím, že zavede možnost hlídání dětí (např. ve formě dětské skupiny), přizpůsobí termíny důležitých jednání časovým možnostem pečujících, bude aktivně vyhledávat příležitosti uplatnění i pro ty své zaměstnance*kyně, kteří*ré mají dočasně omezené časové možnosti, umožní online přenosy porad či organizovaných událostí, vybaví prostory školy zařizovacími předměty usnadňujícími péči o děti (prostor na přebalení, na kojení, ohřátí příkrmů, na krátkodobé hraní) apod. Toto jsou prověřené nástroje a mechanismy, o nichž se můžete dozvědět skrze organizace, které se většímu zastoupení žen ve veřejném prostoru a v rozhodovacích pozicích odborně věnují, například: NKC Gender a věda, Česká ženská lobby, Fórum 50 %, Otevřená společnost nebo v dokumentech Gender Action Plan, ETH Zürich, Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, Úřad vlády ČR, CERGE-Idea atp.

Reagujeme těmito návrhy na dva výroky, které zazněly na čtvrtěčném setkání. Problémů a otázek je daleko více. Pokud budete chtít své programové body v oblasti podpory žen rozpracovávat v reálná a funkční řešení a seznáte, že byste ocenili naši perspektivu, feedback, zkušenost a v mnohých případech i expertizu, můžete nás kontaktovat jednotlivě nebo skrze společný e-mail komunity Architektky, která poskytla platformu pro vytvoření tohoto dopisu: architektky.info@gmail.com.

S pozdravy

V Praze dne 8. 11. 2021

Kateřina Čechová – doktorandka a odborná asistentka na Ústavu urbanismu FA ČVUT

Klára Brůhová – odborná asistentka na Ústavu teorie a dějin architektury FA ČVUT a UMPRUM, posluchačka genderových studií FHS UK

Alžběta Brůhová – spoluiniciátorka komunity Architektky, absolventka oboru architektura na UMPRUM

Eliška Pomyjová – doktorandka FA ČVUT, vědecko-výzkumná pracovnice ČVUT UCEEB

Kateřina Eklová – doktorandka na FSv ČVUT

Bára Šafářová – assistant professor, School of Urban Studies, University of Washington Tacoma, členka komunity Architektky, členka sdružení Faculty Women Interest Group of the Association of Collegiate Schools of Planning, členka sdružení Inclusion – The LGBTQIA+ Interest Group of ACSP, bývalá členka komise pro diverzitu a inkluzi College of Architecture Diversity Council at Texas A&M University

a podporovatelé*ky:

Jméno a příjmení	profesní background
Danica Pišteková	architektka, spoluzakladatelka a členka paltformy WOVEN, vedúca "Ateliéru architektúry: Telo a priestor" na Katedre architektonickej tvorby VŠVU v Bratislave
Tereza Kafková	architektka na Útvaru městského architekta v Jihlavě, absolventka FA ČVUT
Kateřina Rabiňáková	právníčka IPR Praha, doktorandka FA ČVUT
Lenka Tanzerová	architektka, absolventka FA ČVUT
Laura Molínová	Architektka, absolventka FA ČVUT
Klára Koldová	architektka, doktorandka FA ČVUT
Michaela Kubinová	Architektka
Kateřina Zbranková Špidlová	architektka, absolventka FA VUT
Kateřina Horych	Architektka, absolventka FA VUT
Thu Huong Phamová	architektka, doktorandka UMPRUM, absolventka FA ČVUT
Hana ŠrajEROVÁ	architektka
Helena Hejdová	Architektka, absolventka VŠUP Praha
Veronika Hušková	Architektka, studentka AVU, absolventka FA ČVUT
Michaela Koucká	doktorandka Ústavu urbanismu FA ČVUT, absolventka Sociální ekologie FHS UK, autorka a programová vedoucí projektu Počítáme s vodou
Alice Bouskova	Krajinarska architektka
Eliška Kubišová	architektka, absolventka FA ČVUT
Nikola Macháčová	architektka, absolventka FA ČVUT
Bibiana Stibitz	architektka, absolventka UMPRUM
Viktoriia Filippova	Studentka FA ČVUT
Alžběta Majnušová	architektka, absolventka FA ČVUT
Magdalena Uhlířová	Studentka architektury UMPRUM
Markéta Káňová	architektka, doktorandka FA ČVUT
Daria Balejová	Architektka
Adéla Pečlová	Architektka, spoluiniciátorka skupiny Architektky, designérka
Eliška Slaměna	architektka, absolventka FA ČVUT
Adéla Vavříková	studentka architektury UMPRUM, podporovatelka a bývala zaměstnankyně organizace Fórum 50 %, o.p.s.

Petra Lexová	historička umění, doktorandka na SDU FF MU, odborná asistentka na Ústavu věd o umění a kultuře FF JCU
Katerini Duničková	architekt
Lucie Nippertová	Architektka, absolventka FA VUT
Barbora Tauerová	architektka
Karolína Kripnerová	architektka, absolventka FA ČVUT
Klára Šťastná	Architektka, absolventka FA ČVUT
Kateřina Frejlichová	architektka, absolventka FA ČVUT
Viktória Mravčáková	architektka, absolventka UMPRUM, členka kolektivu SPOLKA
Matěj Michálek Žaloudek	Architekt, absolvent FA ČVUT, zastupitel a předseda Výboru územního rozvoje Prahy 3
Petr Vorlík	architekt a historik
Emma Wald	Studentka FA
Anna Blažková	architektka, absolventka FA ČVUT
Michaela Mrázová	Architektka, doktorandka, asistentka v atelieru ZAN, absolventka FA ČVUT
Tereza Vránková	Studentka FA, členka AS FA
Terezie Lokšová	urbánní socioložka, CESCAME, SOÚ AV ČR
Eliška Nosková	studentka krajinářské architektury FA ČVUT
Václav Holuša	Student FA, náčelník SPA
Helena Huber-Doudová	kurátorka Národní galerie Praha
Sophia Kačena	studentka FA ČVUT
Barbora Grisová	architektka, absolventka FA ČVUT, modul prostorové plánování
Klára Přindišová	Vodohospodářka
Nikola Alice Hurychová	studentka FA ČVUT
Anna Křížová	architektka, pedagožka na SŠ, absolventka FA ČVUT
Yevheniia Bykova	Studentka FA ČVUT
Tamara Kolaříková	architektka, majitelka a jednatelka v RDTH architekti s.r.o., bývalá asistentka vedoucího atelieru na ARCHIP
Zuzana Retterová	architektka, absolventka FA ČVUT, vyučující v předmětu ZAN
vojtěch rudorfer	architekt
Markéta Kašparová	studentka FA ČVUT
Alice Pachněvičová	studentka FA ČVUT
Tereza Chocholová	studentka FA

Filip Chládek	Architekt krajiny, člen SPA FA
Kateřina Rottová	architektka, absolventka FA ČVUT, vedoucí ateliéru ZAN na FA ČVUT
Pavlına Hudcová	Studentka FA ČVUT
Spolek posluchačů architektury	studentský spolek působící na FA ČVUT
Karolina Suchá	studentka FA ČVUT, členka SPA FA
Sabina Jeřková	Studentka FA
Martin Šnabr	Student FA
Jakub Xaver Gubáš	student matematiky, zajiřmající se o architekturu a urbanizmus
Sára Kirjakovská	studentka FA
Kateřina Klacková	studentka FA ČVUT
Julie Tichá	Architektka
Lukáš Rehberger	Architekt, absolvent FA ČVUT
Žaneta Krutinová	architektka
Pavla Neradová	architektka, absolventka FA ČVUT
Martina Imramovská	krajinářská architektka, absolventka doktorandského studia FA ČVUT
Václav Suchan	student FA ČVUT
Alžběta Rychnovská	absolventka FA ČVUT
Martin Fleischmann	Vědecký pracovník University of Liverpool, absolvent FA ČVUT
Hana Václavková	studentka FA
Šárka Vohralíková	studentka FA ČVUT
Václav Pavlík	Architekt, absolvent FSv ČVUT
Klára Ullmannová	doktorandka FA ČVUT
Šárka Malošíková	doktorandka FA ČVUT (na rodičovské dovolené)
Alexander Ač	vědec
Michal Liska	Student ŠA AVU, bývalý student FA ČVUT
Zhaidarbek Medetbek Uulu	student FUA TUL
Šimon Semerák	student Školy architektury AVU a architektury na FA ČVUT
Franziska Soukupová	studentka FA ČVUT
Tereza Thérová	studentka FA ČVUT
Jiří Formánek	studen FA
Vendula Bryndziarová	studentka FA ČVUT
Lada Chromelová	studentka FA

Anna Mahdalová	studentka FA
Petra Kučerová	studentka FA ČVUT
Silvie Zoubková	Architektka na rodičovské, absolventka FA
Karel Wirth	úředník, absolvent FA ČVUT
Adam Dvořák	architekt
David Budil	Student FA
Klára Filaunová	Projektová manažerka ve společnosti 4ct, absolventka FA ČVUT
Eliška Kuželová	Architektka, absolventka FA ČVUT
Jana Watersová	studentka FA
Kristýna Mocová	studentka UMPRUM
Henri Achten	Profesor, vedoucí ateliér, člen VUR FA ČVUT
Agáta Kočířová	absolventka FA ČVUT
Petra Karlová	architektka, absolventka UMPRUM
Jan Liška	Student FA
Veronika Hladíková	Architektka VH Architekti, absolventka FA VUT Brno
Barbora Výborová	studentka FUA TUL
Lenka Milerová	Architektka a odborná asistentka na FA ČVUT
Karolína Hustá	studentka FA ČVUT
Zuzana Fialová	Studentka FA ČVUT
Rudolf Minka	student dějin umění FFUK
Wanda Molnárová	architektka, doktorandka FA ČVUT
Anna Pavelková	Architektka, absolventka FA
Jana Císařová	Architektka, absolventka FA ČVUT
Kateřina Volková	Studentka FA ČVUT
Anna Beata Hábllová	architektka a spisovatelka, absolventka FA ČVUT
Tereza Smažinková	Studentka FA
Julie Kopecká	architektka, doktorandka FA ČVUT
Markéta Jestřáblová	architektka, členka spolku Architekti bez hranic
Ladislava Fialka Sobková	autorizovaná architektka, doktorandka FA ČVUT
Martin Čeněk	architekt, absolvent FA ČVUT, odborný asistent a vědecký pracovník na FA ČVUT
Vladimír Fialka	autorizovaný architekt ČKA, projektový manažer Skanska Reality
Emily Hillová	studentka FA

[illegible]